

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ :: 2013

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 22-27 квітня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

Термодинамічні властивості напівпровідникових сполук AgBiSe_2 , Bi_2Se_3 та BiSe ($T=535\text{--}578\text{ K}$)

Мороз М.В., ст. викл.; Мороз В.М., доц.; Вадець Д.І., доц.

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

В системі $\text{Ag}\text{--}\text{Bi}\text{--}\text{Se}$ встановлено формування напівпровідникових сполук AgBiSe_2 , Bi_2Se_3 , BiSe та Ag_2Se [1]. Селеніду срібла властивий поліморфізм. Нами встановлено зміни структури сплаву AgBiSe_2 при $T=400, 450, 490, 535$ та $578\pm 5\text{ K}$.

Мета роботи: методом ерс, встановити термодинамічні властивості AgBiSe_2 , Bi_2Se_3 та BiSe в інтервалі температур $535\text{--}578\text{ K}$.

Поділ концентраційного простору здійснюють лінії двофазних рівноваг проведені з точки потрійної фази до точок подвійних фаз, срібла, селену та вісмуту. Реакції срібла з гетерогенними фазами ділянок $\text{AgBiSe}_2\text{--}\text{Se}\text{--}\text{Bi}_2\text{Se}_3$ (I), $\text{AgBiSe}_2\text{--}\text{Bi}_2\text{Se}_3\text{--}\text{BiSe}$ (II) та $\text{AgBiSe}_2\text{--}\text{BiSe}\text{--}\text{Bi}$ (III) здійснено в електрохімічних комірках структури $\text{C}|\text{Ag}|\text{AgI}|\text{скло } \text{Ag}_2\text{GeS}_3|\text{B}|\text{C}$, де C – графіт, $\text{AgI}|\text{скло } \text{Ag}_2\text{GeS}_3$ – іоноселективна мембрана, B – сплави з ділянок (I–III).

Рівняння потенціалоформуючих реакцій для (I–III) мають вигляд:

Відповідні їм рівняння ерс:

$$\varepsilon_1 = (0.31739 + 0.0891T) \text{ В}, \quad (4)$$

$$\varepsilon_2 = (0.47173 - 0.4683T) \text{ В}, \quad (5)$$

$$\varepsilon_3 = (-0.055905 + 0.3167T) \text{ В}. \quad (6)$$

Нехтуючи змінами теплоємностей Ag , Se , Bi при нагріві, враховуючи $\Delta G_{\text{реакції}} = -F\varepsilon$ (F – число Фарадея), на основі (1)–(6) знайдено енергії Гіббса утворення відповідних сполук для інтервалу $535\text{--}578\text{ K}$:

$$\Delta G_{\text{AgBiSe}_2} = (-36.86 - 94.21 \cdot 10^{-3}T) \text{ кДж/моль},$$

$$\Delta G_{\text{Bi}_2\text{Se}_3} = (-12.47 - 171.3 \cdot 10^{-3}T) \text{ кДж/моль},$$

$$\Delta G_{\text{BiSe}} = (-21.13 - 27.0 \cdot 10^{-3}T) \text{ кДж/моль},$$

1. *Физико-химические свойства полупроводниковых веществ. Справочник.* М. Наука, 1979. – 339 стр.